

La recerca en primària obté evidència sobre tractaments i activitats preventives que permeten millorar el diagnòstic i la qualitat assistencial en els centres d'atenció primària, però cal consolidar-la.

CREIX UN 35% LA INVESTIGACIÓ EN PRIMÀRIA A CATALUNYA

La recerca en el primer nivell assistencial s'incrementa un 35% en els darrers 4 anys, gràcies al creixement de l'Institut d'Investigació en Atenció Primària (IDIAP Jordi Gol, que gestiona a Catalunya la recerca en primària, i a l'aposta per la recerca en primària del Departament de Salut i de l'Institut Català de la Salut.

Ser font d'informació per a les guies de pràctica clínica, aportar coneixements que permetin nous protocols d'actuació, obtenir evidència per a millorar tractaments i activitats preventives... Aquests són alguns dels **beneficis tangibles de la recerca a l'Atenció Primària**. A Catalunya des de fa més de 10 anys l'Institut d'Investigació en Atenció Primària (IDIAP Jordi Gol) s'encarrega de gestionar aquesta recerca. Segons la seva gerent, **Dra. Concepció Violan**: *"en els darrers anys hem viscut un impuls molt important, gràcies a l'aposta del Departament de Salut per la recerca a la primària, que ens ha permès incrementar en un 35% els projectes d'investigació. Amb tot, però cal continuar i consolidar aquest creixement"*.

Els beneficis tangibles de la recerca en primària es veuen per exemple, en una Intervenció Sistemàtica sobre Tabaquisme a l'Atenció Primària de Salut (ISTAPS), que ha aconseguit que un **35% dels pacients fumadors de la primària ho deixi**. De la mateixa manera, la *'Guia de Pràctica Clínica sobre el Maneig de la Depressió en l'Adult'* s'ha basat, entre d'altres, en projectes de recerca desenvolupats en l'àmbit de la primària de Tarragona-Reus. Aquesta **Guia permet millorar, a la primària, la detecció d'aquelles persones depressives de les que simplement pateixen una desànim**, i per tant, diagnosticar-les correctament. Detectar millor l'estat anímic de les persones cuidadores és un altre exemple de les aportacions de la recerca en la primària. En aquest cas, ha estat un projecte liderat per l'IDIAP que conclou que el **62% de les cuidadores pateix ansietat i un 60% depressió**. Conèixer aquestes dades ha permès millorar l'atenció i diagnòstic a les persones cuidadores. Un nou exemple, recentment, un estudi sobre la prevalença de l'abús sexual infantil i la seva repercussió en les futures relacions afectives i sexuals, conclou que **una de cada tres dones que reben atenció psicoterapèutica als Programes d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva de Catalunya ha sofert algun tipus d'abús sexual**, o que **el 80% dels abusos són perpetrats per persones pròximes** (familiars i coneguts), o que hi ha una **important correlació entre haver patit abús sexual infantil i patir tot tipus de maltractament en l'edat adulta**. Aquestes dades permetran millorar l'atenció a aquestes dones a partir de protocols d'actuació i de prevenció a les consultes de la primària.

Des de fa uns 10 anys, a Catalunya i de forma pionera, es va crear **l'Institut d'Investigació en Atenció Primària (IDIAP Jordi Gol)**, amb la finalitat de gestionar aquesta recerca, garantir la seva qualitat i fer-la més professional. L'IDIAP Jordi Gol està present a tot el territori català a través de les seves 8 Unitats de Suport a la Recerca (USR).

De fet, les característiques de la **primària** la converteixen en un **camp de recerca molt important**, donat que té unes **singularitats** que no es donen en la investigació amb pacients en l'àmbit hospitalari. La recerca en primària permet **investigar la salut d'àrees de població delimitades** com barris de ciutats o zones rurals; hi accedeix fàcilment **molta i diversa població**, per tant es veuen pacients de diferents edats, races i amb situacions de salut diverses; permet observar els pacients al llarg dels anys; i, finalment, permet **investigar l'evolució de determinades patologies al llarg dels anys** sobre el conjunt de la població.

A l'Atenció **Primària també es fan assajos clínics de medicaments per provar la seva eficàcia i seguretat**. Tot i que la majoria dels assajos clínics es fan en l'entorn de l'Hospital, l'Atenció Primària és un **àmbit ideal per provar els futurs medicaments que seran receptats i utilitzats majoritàriament en la primària** (el 60% del cost farmacèutic correspon a la primària). A Catalunya existeix des de fa 12 anys l'Agència de Gestió en Investigació Clínica en Atenció Primària (**AGICAP**) integrada dins de l'IDIAP Jordi Gol. L'AGICAP disposa d'una xarxa de 289 professionals de centres públics d'atenció primària que en aquests 12 anys han participat en 274 assajos clínics de fàrmacs.

La situació actual de la recerca en la primària

L'impuls més important a la **recerca en la primària a Catalunya**, ha estat fruit del **conveni signat entre l'IDIAP Jordi Gol i el Departament de Salut** l'any 2005 que ha permès **incrementar en un 35% el nombre de projectes de recerca nacionals**, i en **un 50% els europeus en l'AP**.

Des de la seva constitució l'IDIAP ha desenvolupat 246 projectes d'**investigació** en un **àmbit de recerca** amb gran potencialitat, **però que cal consolidar**. En aquest sentit s'expressa la gerent de l'IDIAP, **Dra. Concepció Violan**: *"cal coordinar les investigacions que es fan en primària per tal d'unificar esforços i compartir coneixements, promoure projectes d'investigació internacionals que ens aportin l'experiència d'altres països molt més avançats que nosaltres, aplicar una rutina en els processos de recerca per tal de garantir la qualitat de la investigació, i professionalitzar-la de manera que el metge de família, pediatres i infermeres pugui desenvolupar la seva activitat investigadora de manera prioritària, i per això, cal des de tots els àmbits implicats, apostar per la recerca en la primària. En aquest sentit, lamentem molt que en algunes de les convocatòries que realitza l'Institut de Salut Carlos III, dependent del Ministeri de Ciència e Innovació, s'exclouï explícitament a l'atenció primària de salut."*